

Action funded by the
EUROPEAN UNION

Revizuirea Programului național de implementare a Protocolului privind apa și sănătatea în RM (2016-2025) HG nr. 1063/2016

Dezbateri publice, Chișinău 26 noiembrie 2020

ION ȘALARU, ANSP

Premize pentru revizuirea Programului național

- HG nr.442 din 01.07.2020 a completat Strategia de alimentare cu apă și sanitație pentru anii 2014-2028 (HG 199/2014), fiind extinsă perioada acesteia până în a.2030, cu un nou plan de acțiuni pentru 2020-2024.
- Adoptarea Legii 282/2019 din 19.12.2019 privind calitatea apei potabile, în vigoare din 03.01.2021, Ghidului național pentru elaborarea PSA, a Regulamentului sanitar privind sistemele mici de apă potabilă, care au introdus un sir de reglementari noi,
- Pandemia de COVID-19, declarată de către OMS la 11 martie 2020, cu un efect devastator asupra economiilor și sistemelor naționale de sănătate a scos în evidență importanța asigurării accesului la apă, sanitație și igienă, precum și a solidarității umane. În lipsa unui tratament specific și a unui vaccin, igiena este prevenirea de bază a acestei boli, ori igiena e imposibilă fără acces durabil la apă și sanitație. Aceste condiții trebuie create atât în locuința fiecăruia, cât și în fiecare instituție medico-sanitară.

Premize pentru revizuirea Programului național

- Adoptarea de către ONU a indicatorilor de dezvoltare durabilă pentru a.2030, naționalizarea acestor indicatori și stabilirea unei proceduri de raportare anuală către Biroul Național de Statistică și respectiv, instituțiile ONU, cu necesitatea includerii indicatorilor naționali în domeniul apei și sanitației într-un document de politici.
- Au fost stabiliți noi indicatori de monitorizare. Spre exemplu, indicatorul privind accesul populației la sisteme îmbunătățite de apă potabilă a fost înlocuit cu indicatorul privind accesul la sisteme de alimentare cu apă gestionate în siguranță. La fel, a apărut necesitatea raportării bolilor condiționate de apă.

Scopul

- Revizuirea și ajustarea indicatorilor țintă naționali la Protocolul privind Apa și Sănătatea la Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (domeniul VI – Apa și Sanitația) conform Agendei ONU 2030, revizuirea și implementarea măsurilor adecvate pentru prevenirea bolilor condiționate de apă, asigurarea unui management mai eficient și durabil al resurselor de apă, fortificarea capacităților instituționale ale operatorilor sistemelor de apă și sanitație în condițiile unei necesități sporite în servicii calitative (la nivel comunitar, teritorial și național) și de satisfacere a nevoilor unei economii naționale competitive și inofensive din punct de vedere al protecției mediului și sănătății umane.

Metodologie

- A fost redactată partea textuală a Programului,
- Au fost revizuite obiectivele cele specifice – au rămas 14,
- Au fost reanalizate direcțiile prioritare,
- Au fost revizuite țintele naționale și extinse până în a. 2030, cu valori intermediare pentru a.2025 (în total 43, vers. existentă - 33),
- A fost revizuit și modificat Planul de acțiuni, cu includerea unor acțiuni noi, în limita bugetului alocat inițial (în total 115, vers. existentă -77)

Evaluarea domeniilor Programului Național de implementare a Protocolului privind Apa și Sănătatea

Evaluarea situației, revizuirea țintelor și stabilirea acțiunilor pe domeniile cu atribuții la componenta Sănătate:

- **Calitatea apei potabile distribuite (I),**
- **Reducerea izbucnirilor epidemice condiționate de apă (II),**
- **Accesul populației la surse de apă potabilă (III),**
- **Accesul populației la sisteme de sanitație (IV),**
- **Îmbunătățirea calității apelor folosite ca surse de apă potabilă (XIV)**
- **Îmbunătățirea calității apei utilizate pentru înbăiere (XV),**
- **Punerea în aplicare a cadrului normativ național privind bunele practici recunoscute pentru managementul apelor închise disponibile în general pentru înbăiere” (XVII),**
- **Asigurarea publicării informațiilor privind calitatea apei furnizate și a altor ape relevante care cad sub incidența Protocolului (XX),**

PREVEDERI PRINCIPALE

- ▶ **Se propune de a extinde durata Programului național până în a.2030 pentru a acoperi Agenda 2030 DD, Planul de acțiuni va rămâne până în a.2025, după care va fi propus un nou plan**
- ▶ **Pentru valorile indicatorilor țintă se stabilește termen intermediar – a.2025 și termenul final – a. 2030, conform Anexei 1**
- ▶ **Domeniul 1 – calitatea apei distribuite:**
  - 1) Reducerea ponderii probelor de apă potabilă neconforme la consumator la parametri microbiologici (E.coli, enterococi): 5% din probele anuale către 2025 pentru apeductele urbane și menținerea durabilă a acestuia, 10 % din probele anuale către a. 2025 și 5% către a.2030 pentru apeductele rurale
  - 2) Reducerea probelor de apă potabilă neconforme normelor sanitare la 5 parametri chimici de bază (F,NO₃/NO₂,As, Fe, Pb) – 25% în 2025 și 15% în 2030
  - 3) Realizarea conformității calității apei potabile în 100% școli, IP, la toți

ANALIZA ȘI REVIZUIREA INDICATORILOR ȚINTĂ

- ▶ **Domeniul 2 – Reducerea numărului de izbucniri epidemice și a îmbolnăvirilor condiționate de apă:**
  - 1) Instituirea unui sistem informațional integrat de supraveghere de stat a bolilor condiționate de apă către a. 2025
  - 2) Reducerea cu 30% nivelului incidenței prin hepatită virală A, ECEH și dizenteriei către a. 2030 (20% către a.2025)
  - 3) Aplicarea planurilor de siguranță a apei potabile - în toate orașele și localitățile cu o populație de peste 2.000 de locuitori pînă în 2025 și pentru toate sistemele de alimentare cu apă către 2030

ANALIZA ȘI REVIZUIREA INDICATORILOR ȚINTĂ

- **Domeniul 3 – Accesul populației generale la sisteme de apă potabilă**
- Asigurarea accesului la sisteme de apă potabilă gestionate în siguranță - 95% acces din toată populația urbană și 75% din populația rurală pînă în 2030
- Asigurarea accesului copiilor la sisteme de apă potabilă gestionate în siguranță în instituții - 100% pînă în 2025
- Asigurarea accesului la sisteme de alimentare cu apă gestionate în siguranță pentru 100% din Instituțiile Medico-Sanitare pînă în 2025
- Asigurarea cadrului legal și instituțional pentru oferirea accesului echitabil la apă pentru grupurile vulnerabile și marginalizate - crearea cadrului legal pînă în 2022 și punerea în aplicare a mecanismelor financiare pentru asigurarea accesului echitabil pînă în 2025

ANALIZA ȘI REVIZUIREA INDICATORILOR ȚINTĂ

- **Domeniul 4 – Accesul populației la sisteme de sanitație**
- Asigurarea accesului de bază la sisteme de sanitație - 100 % din toată populația către a.2030, la sisteme de sanitație gestionate în siguranță - pînă la 95 % pentru populația urbană și 50% pentru populația rurală către 2030.
- Asigurarea accesului copiilor la sisteme de sanitație gestionate în siguranță - 100% din instituții pînă în 2025,
- Asigurarea accesului la sisteme de sanitație gestionate în siguranță pentru 100% din Instituțiile Medico-Sanitare pînă în 2030

ANALIZA ȘI REVIZUIREA INDICATORILOR ȚINTĂ

- **Domeniul XIV - Îmbunătățirea calității apelor folosite ca surse de apă potabilă**
- 1) Atingerea indicatorilor de calitate a apelor de suprafață utilizate pentru alimentarea cu apă potabilă cu privire la conținutul de enterococi și E.coli la nivelul clasei a 2-a de calitate către a.2025
- 2) Instituirea Registrului național al surselor publice de apă potabilă de suprafață și subterane către a.2025

ANALIZA ȘI REVIZUIREA INDICATORILOR ȚINTĂ

- **Domeniul XX - Asigurarea publicării informațiilor privind calitatea apei furnizate și a altor ape relevante care cad sub incidența Protocolului**
- 1) Publicarea Raportului național privind calitatea apei potabile – odată la 3 ani
- 2) Publicarea Raportului privind calitatea apelor utilizate pentru îmbăiere - anual
- 3) Publicarea Raportului național privind implementarea Protocolului Apa și Sănătatea - odată la 3 ani

Exemple de acțiuni noi:

- acțiuni naționale pentru aplicarea practicilor de igienă,
- Implementarea și monitorizarea indicatorilor ODD,
- Studiu WASH în IMS,
- Proiecte de infrastructură noi pentru localități, instituțiile de educație și medico-sanitare
- Îmbunătățirea calității apei potabile,
- Asigurarea accesului echitabil,
- Instituirea unor registre naționale

Pașii următori

- Finalizarea audierilor publice cu societatea civilă
- Înaintarea versiunii finale Cancelariei de stat pentru sedinta Secretarilor înaintată autorităților publice spre avizare
- Elaborarea versiunii finale în baza propunerilor și înaintarea pînă la finele a. 2020 Guvernului spre aprobare

Mulțumesc de atenție

